

ALGEMENE VERGADERING VAN DE EUROMETROPOOL LILLE-KORTRIJK-TOURNAI

Zitting van 29 maart 2019

Onder het voorzitterschap van Mevrouw Martine AUBRY

DOEL : Kaderbeslissing betreffende het strategische engagement van de Eurometropool voor de bescherming van de luchtkwaliteit in het grensoverschrijdende leefgebied

Unaniem goedgekeurd

**Kaderbeslissing
betreffende het strategische engagement van de Eurometropool voor de
bescherming van de luchtkwaliteit in het grensoverschrijdende leefgebied**

Beslissing 19.01

Al bijna 40 jaar lang worden op alle politieke niveaus maatregelen genomen om de uitstoot van verontreinigende stoffen en broeikasgassen te verminderen.

Op internationaal niveau vormen het Verdrag van Genève en de bijbehorende protocollen betreffende grensoverschrijdende luchtverontreiniging over lange afstand, die sinds 1988 van kracht zijn, een fundamentele referentie.

Het Verdrag verbindt de partijen ertoe *“de luchtverontreiniging te verminderen en te voorkomen, met inbegrip van het grensoverschrijdend transport van luchtverontreinigende stoffen”, en om “beleidsmaatregelen en strategieën uit te werken om de uitstoot van luchtverontreinigende stoffen te beperken door middel van informatie-uitwisseling en toezichts- en onderzoeksprogramma’s”* ([Verdrag van Genève](#)).

Gezien de ratificatie in 2015 van het Akkoord van Parijs, dat volgde op een ongekeerde politieke en diplomatieke mobilisatie op internationaal niveau,

Gezien de VN-agenda 2030 voor duurzame ontwikkeling, die in 2015 door alle lidstaten is aangenomen en die doelstellingen op het vlak van klimaat en duurzame energie omvat,

Gelet op de Franse en Belgische engagementen die in het kader van de Europese wetgeving zijn aangegaan met betrekking tot het energie-klimaatbeleid van de Europese Unie (Climate and Energy Package),

Gelet op de bepalingen van het Verdrag van Espoo inzake milieueffectrapportage (MER) in “grensoverschrijdende” contexten, dat in 1997 in werking is getreden en waarin met name wordt bepaald dat de studie van de milieueffecten door de ondertekenende Partijen bij het Verdrag moet voorafgaan aan elke besluitvorming of machtiging tot het ondernemen van eender welke activiteit ...,

Gelet op de ervaring van de partners van Le Grand Genève en op het proces dat heeft geleid tot de ondertekening van het protocol van overeenkomst inzake luchtkwaliteit (PACT'Air), dat een grensoverschrijdend actieplan omvat,

Overwegende dat alle activiteitensectoren – industrie, transport, wonen, landbouw – bijdragen tot de vervuiling en dat een milieubeschermingsbeleid ambitieuze maatregelen op internationaal, Europees, nationaal en lokaal niveau vereist en duurzaam moet zijn,

Benadrukkend dat in een grensoverschrijdende context de onderlinge afhankelijkheid van de economische activiteiten, de vervoerswijzen en de infrastructuren, alsook van het mobiliteitsgedrag van de burgers en de economische actoren een nauwe samenwerking tussen de overheden aan beide zijden van de grens vereist,

Gelet op de ondertekende intentieverklaring tussen de Regering van de Franse Republiek en de Regering van het Koninkrijk België betreffende de versterking op het vlak van mobiliteit en grensoverschrijdend transport,

Gelet op de ondertekende intentieverklaring betreffende de versterking van de samenwerking op het vlak van regionaal grensoverschrijdend vervoer, afgesloten tussen de regering van de Franse Republiek, de Région Hauts-de-France, het Vlaams Gewest, het Waals Gewest, de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai en de EGTS West-Vlaanderen/Flandre-Dunkerque-Côte d'Opale,

Overwegende dat de negatieve effecten van de klimaatverstoringen op het milieu de implementatie van beleidsmaatregelen vereisen om deze effecten te verzachten en te voorkomen,

Gelet op de toenemende bezorgdheid van de burgers aan beide zijden van de grens over de ontwikkeling van de klimaatsituatie en de gevolgen van de verontreiniging op hun gezondheid,

Gelet op de “duurzame-ontwikkelingsdynamiek” die in de hele Eurometropool aanwezig is om zich aan te passen aan het klimaat, de energietransitie te ondersteunen en de betrokkenheid van de

burger te stimuleren, en die wijst op het bestaan van tal van maatregelen, aan de hand van plannen, transversale acties, initiatieven van burgers en verenigingen ...,

Gelet op de werkzaamheden en de ervaring van het Agentschap van de Eurometropool en zijn partners via het Blauw Park, de werkgroep Duurzame Mobiliteit, de uitwisseling van goede energiepraktijken, in het kader van de as 'Duurzame Ontwikkeling' van de Eurometropool 2.0,

Gelet op het grensoverschrijdende overleg dat werd opgestart door de werkgroep van de *Direction régionale de l'Environnement, de l'Aménagement et du Logement* (DREAL) m.b.t. de omleiding van transitvrachtwagenverkeer rond de MEL, en gelet op het voorstel van actieplan dat werd uitgewerkt naar aanleiding van de Frans-Belgische grensoverschrijdende sessies die in 2017 en 2018 door het *Secrétariat général pour les affaires régionales* (SGAR) van Hauts-de-France zijn georganiseerd,

In antwoord op het verzoek dat werd geformuleerd tijdens de Algemene Vergadering van 7 december 2018 om met spoed een strategisch kader uit te werken met het oog op het definiëren van een gemeenschappelijke visie van de actoren van de EM ten gunste van de bescherming en de verbetering van de luchtkwaliteit,

Overwegende dat de Prefect van de *Zone de Défense et de Sécurité Nord* op 27 februari 2019 in de Métropole Européenne de Lille een gedifferentieerd circulatiesysteem heeft ingevoerd om het hoofd te bieden aan een nieuwe kritieke vervuilingsperiode,

Overwegende dat de EGTS Eurometropool Lille-Kortrijk-Tournai ernaar streeft een dialoog tot stand te brengen tussen de verschillende actoren van de Frans-Belgische regio, een strategische visie te definiëren en te ontwikkelen, de acties met een grensoverschrijdende impact op elkaar af te stemmen en de realisatie van projecten te bevorderen,

Gelet op het feit dat we een "bassin d'air unique" zijn, dat we allemaal betrokken zijn, dat we allemaal op ons eigen niveau een verantwoordelijkheid dragen,

Onderhavige beslissing stelt voor dat de Eurometropool en haar partners

1 – Een gemeenschappelijke en coherente strategische visie ontwikkelen voor de bescherming en verbetering van de luchtkwaliteit in het grensoverschrijdende leefgebied, naar het voorbeeld van het PACT'Air-protocol van de agglomeratie Le Grand Genève, waarbij ze zich tot het volgende **verbinden**:

> Snel een eerste grensoverschrijdende stand van zaken/diagnose bekomen van de herkomst en de soorten verontreinigende stoffen in de Eurometropool-regio (via de experts van de 3 deelregio's, via het onderzoekscentrum van de Europese Commissie ...)

> Meewerken aan de implementatie van een duurzaam, gemeenschappelijk instrument voor modellering, observatie, voorspelling en communicatie (3 jaar via het TransfAIR-project, verlengd met een 3-jarige overeenkomst)

> Een Frans-Belgisch crisisbeheersysteem opzetten in geval van vervuilingsspieken in de Eurometropool-regio. (Opgestart op basis van fictieve oefeningen die in februari en juni werden georganiseerd door de EMIZ - État-Major Interministériel de la Zone de Défense et de Sécurité)

- > Het ondersteunen van gedragsveranderingen van burgers en overheden, op hun eigen niveau, op het gebied van duurzame mobiliteit en energietransitie. Bijvoorbeeld door middel van aantrekkelijke communicatie (voorzien in het kader van het TransfAIR-project: gemeenten begeleiden bij energierenovatie, het instrument “Burgemeestersconvenant” promoten, een burgerdebat over luchtkwaliteit organiseren, cv. Ville de Lille ...)
 - > Nieuwe actiemiddelen in kaart brengen en uittesten om de grote toekomstige uitdagingen aan te gaan. Dit gebeurt met name door het delen en bundelen van kennis, competenties, ervaringen, middelen, *good practices* en duurzame alternatieven die in de regio en in heel Europa bestaan. (Bv. de Green Deal Gedeelde Mobiliteit, de Green Deal Circulair Bouwen, de Normandische stad Malaunay)
 - > Maatregelen nemen ter bevordering van de grensoverschrijdende mobiliteit van inwoners, waarbij de CO₂-uitstoot wordt beperkt (omleiding van het vrachtwagenverkeer ...)
 - > Rekening houden met de impact van ruimtelijke ordening en stadsplanning.
 - > **Zich ervan bewust zijn dat de huidige beslissingen op het vlak van vervuiling bepalend zullen zijn voor de toekomstige levenskwaliteit in de regio** (gezondheid, mobiliteit, energieprijzen, bebouwing, duurzame stadsplanning, stedelijke ecologie, werkgelegenheidsgebied ...).
- Beslissingen maken het mogelijk om urgente crisissen aan te pakken, maar moeten ook toelaten om problemen in de nabije en verre toekomst op te lossen.**

2 – Zich engageren om deze gemeenschappelijke strategische visie uit te voeren door:

a) hun human resources te mobiliseren

- > **Zoals het engagement dat door de Waalse deelregio op de laatste Algemene Vergadering werd aangegaan om een persoon aan te werven die als “interface” met de Eurometropool zal fungeren, om effectief mee te werken aan het beheer van deze problemen.**

Luchtkwaliteit is een complexe uitdaging, waarbij de facto moet worden samengewerkt met stakeholders uit de verschillende vervuilende sectoren alsook met de experts op het gebied van klimaat en duurzame ontwikkeling uit de drie deelregio's. Hierbij is de coördinatie van de knowhow van een groot aantal actoren vereist. Het is immers noodzakelijk om de kennis en competenties te bundelen om relevante acties tot stand te brengen.

Het maakt hierbij niet uit of het nu gaat om complementaire acties naast de reeds bestaande acties (om de leemten op te vullen), dan wel om acties die voortvloeien uit het onderzoek naar moderne en innovatieve praktijken die in de drie deelregio's toegepast kunnen worden.

- > **Door het modelleren van verkeersomleidingen en het verschuiven van de vervuiling.**

Dit is noodzakelijk wanneer de omleiding van het verkeer in de ene deelregio logistieke en milieugevolgen heeft in de andere deelregio.

Analyses van de bronnen en soorten verontreinigende stoffen alsook prognoses zouden nuttig zijn om een helikopterperspectief te bieden en efficiëntere acties te kunnen kiezen, zodat men deze kan aanpassen aan de reële situatie op het terrein en uitvoeren rekening houdend met de grensoverschrijdende context. Afhankelijk van de specifieke situaties in de verschillende deelregio's zal worden beslist om samen of apart actie te ondernemen.

- > **Door de grensoverschrijdende reflex te hebben, door de ervaringen van de andere deelregio's te ontdekken en door *good practices* uit te wisselen en toe te passen** (bv.: circulaire economie, stadsboerderijen, slow food ...).

b) luchtkwaliteit op te nemen in de as 'duurzame ontwikkeling' van Eurometropool 2.0

Teneinde een gezamenlijke aansturing door een verkozene en een vertegenwoordiger van het middenveld voor te stellen, met als doel om snel een actieplan uit te werken met transversale doelstellingen op korte, middellange en lange termijn.

c) deel te nemen aan de raadplegingen van de actiegroep Mobiliteit en door de werkzaamheden te verrijken op het gebied van bijvoorbeeld duurzame mobiliteit en projecten betreffende het omleiden van vrachtwagens, lage-emissiezones, zones met beperkt verkeer (omleiding op snelwegen enz.).

d) synergieën te bevorderen met de andere projecten die in de regio worden uitgevoerd, zoals het INTERREG-project TransfAIR.

3- Het Agentschap van de Eurometropool mandateren om:

- > Mee te werken aan het project TransfAIR via het luik 'communicatie met de burgers' (cf. bijlage 2)
- > Met de steun van de partners raadplegingen te organiseren met betrekking tot de uitwerking van een gedetailleerd actieplan ter verbetering van de luchtkwaliteit in de grensoverschrijdende regio overeenkomstig de in punt I vastgestelde krachtlijnen
- > Inspiratie op te doen in andere grensoverschrijdende districten
- > Op zoek te gaan naar Europese opportuniteiten
- > De Algemene Vergadering te informeren over de voortgang van de acties rond luchtkwaliteit.

Daarom wordt de Algemene Vergadering verzocht haar akkoord te geven aan de leden van de Eurometropool om

a) om een strategische visie te ontwikkelen m.b.t. de verbetering van de luchtkwaliteit op basis van feitelijke, gekwantificeerde en gedeelde informatie over de situatie en de luchtvervuilingsbronnen in de grensoverschrijdende regio (modellering van het grensoverschrijdende leefgebied), teneinde de vooronderstellingen te overstijgen.

b) hun human resources te mobiliseren in verhouding tot de ambities en de uitdaging van de luchtkwaliteit en rekening houdend met de behoeften van de grensoverschrijdende acties. Zoals hierboven reeds werd aangehaald, bestaat deze uitdaging uit de coördinatie van de dynamieken van verschillende sectoren en de coördinatie van de kennis en competenties van allerhande actoren in een tripartiete grensoverschrijdende, zowel publieke als private context.